

Imaginea familiei in romanul Morometii de Marin Preda

Romanul "Morometii", scris de Marin Preda, a carui originalitate sta fara indoiala in noua viziune asupra lumii rurale, este unul ce prezinta foarte bine povestea unei familii de tarani din Campia Dunarii, mai precis din satul teleormanean Silistea-Gumesti, care cunoaste de-a lungul unui sfert de secol, o adanca si simbolica destramare.

In volumul I satul e infatisat cu cativa ani inaintea celui de-al doilea razboi mondial, intr-o perioada in care timpul era "foarte rabdator cu oamenii". De asemenea intaiul volum este in intregime concentrat asupra unui singur personaj, desfasurarea epica fiind subordonata lui Ilie Moromete.

La fel ca toti satenii, in afara unor familii mai instarite ca cea a lui Aristide, Cotelici, Balosu, si familia Moromete nu are trai foarte usor, ei, in special parintii, fiind apasati de multe impozite, foncirea si alte neajunsuri dar ele pot fi inca suportate de capul familiei care se aduna cu placere duminica, la taifas, in "poiana lui locan" unde citesc ziare, povestesc anecdote, glumesc, angajandu-se in adevarate dueluri ale inteligentei. Ilie Moromete stapaneste absolut peste o familie a carei gospodarie pare solida si grija conducatorului ei este s-o mentina intacta. E pentru intaia oara cand in literatura romana taranul nu este stapanit de ideea de a avea pamant, ca sansa a fericirii sale, ci de a si-l pastra.

Capul familiei este dotat, pe langa o filozofie asupra vietii si cu o vointa de a rezista la tot ce contravine gustului sau de trai linistit, confortabil, intr-o gospodarie mijlocie. Astfel, daca Moromete nu face mari speculatii, el cauta sa profite de institutiile capitaliste - nu se sfieste sa ia bani cu imprumut de la banca spre a-si cumpara oi si cai, isi pune la munca familia, el rezervandu-si rolul de stapan, pierde timpul in lungi conversatii cu prietenii, discuta politica - are pareri indraznete despre regalitate si nu se sinchiseste de legionari. Singura sa grija e de a-si achita impozitele si datoriile contractate, taraganand, amanand cat mai mult scadentele, fara sa instraineze ceva din avere, astfel dovedindu-se grija barbatului de a nu-si lasa familia fara nimic.

Familia Moromete nu este una chiar obisnuita, copiii fiind impartiti in doua tabere, una formata din copiii din prima casatorie a lui Ilie Moromete, Paraschiv, Nila, Achim, si a doua compusa din fete si Niculae, care era mai mult neutru. El fiind cel mai mic din familie, putem spune ca este si cel mai sensibil, lucru care il facea sa planga foarte repede. Moromete nu prea era interesat de soarta mezinului, pentru el copilul fiind doar o persoana care trebuia trimisa cu oile, de aceea atunci cand acestuia i s-a facut rau la serbarea scolara Moromete nu a stiut ce sa faca. Niculae are un rol important deoarece reuseste sa-si induplece tatal sa faca altceva decat si-a planuit, adica sa-l convinga ca el nu are nevoie de pamant ci are nevoi de scoala, lucru cu care Moromete nu a fost de acord la inceput, dar apoi a indeplinit vointa baiatului.

O alta componenta a familiei este mama, Catrina Moromete care in primul volum nu are un rol foarte mare, unicul detaliu care o diferentiaza aici este viata ei dubla, in vis si realitate, si frica morbida de Diavol, fiind foarte credincioasa, mustrandu-si adesea sotul pe motivul ca nu merge la

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

biserica. Ea este supusa barbatului, luand si bataie de la acesta din cauza celor trei baieti, tematoare de copiii vitregi, are un glas "indepartat si imbulzit de ganduri". Mai tarziu, ura cumplita impotriva barbatului o va scoate din anonim.

O scena importanta din viata Morometilor este cea a cinei, in care descriindu-se pozitiile la masa se arata statutul fiecaruia in cadrul familiei. Astfel modul in care sunt asezati la masa sugereaza si anticipeaza viitoarele conflicte care vor determina destramarea familiei. Mama impreuna cu fetele stateau in partea dinspre vatra, sugerandu-se astfel faptul ca ele asigurau buna desfasurare a cinei. Locul lui Niculaie denota faptul ca este neglijat de familie, iar cei trei baieti, Paraschiv, Nila si Achim au o pozitie centrifuga, semn al dorintei lor de a parasii casa parinteasca, atrasi de mirajul unei alte lumi. Pe cel mai inalt loc din jurul mesei statea Moromete, acest lucru reliefand autoritatea lui paterna. Scena cinei de o mare simplitate pare a fi un ecou peste milenii al ceremonialului familiei gentilice care si-a conservat intr-o forma aproape intacta structura, dar nu si mentalitatea.

O alta situatie semnificativa este si perioada secerisului. Prin acest eveniment ni se arata ordinea cu care Ilie Moromete si-a oranduit copii, fiecare avand bucata sa de secerat, pe care trebuia sa o termine intr-o anumita perioada de timp. Pentru Niculaie acest an reprezinta initierea sa in tainele secerisului, el mergand pentru prima oara cu familia la secerat.

Un lucru demn de remarcat in roman este conflictul intre cele doua grupuri de copii, datorat in special pamantului, o dovada fiind faptul ca Paraschiv, banuind ca surorile lui tin comori ascunse intr-o lada, o sparge. Intre Ilie Moromete si cei trei fii ai sai exista o relatie mai speciala, pe care insa el nu o arata foarte bine, fiind autoritar cu toata lumea. Insa aceasta atitudine este rasplatita intr-un mod nu foarte cuviincios de catre baieti, ei murmura si-l vorbesc de rau in sat ca a dat porumbul ieftin, si ca "el nu face nimic", "sta toata ziua". "A face ceva" inseamna a face bani. Tinerii Moromete au simtul acumularii burgheze, iar modelul lor e Tudor Balosu, semnul noilor relatii capitaliste in economia satului. Dragostea barbatului nu intarzie sa apara, el avand o conceptie patriarhala si, voind sa-si lecuiasca fii de boala castigului, ii lasa sa se duca de mai multe ori la munte. Insuccesul nu-i dezarmeaza, si stimulati de Guica, sora rea a tatalui, care le spune ca fetele vor sa le fure averea, ei planuiesc sa fuga cu oile si caii la Bucuresti. Presat de fofciire si de banca, Moromete accepta sa-l lase pe Achim sa plece cu oile la Bucuresti pentru a castiga bani. Cand isi da seama ca Achim nu se va mai intoarce, Moromete se gandeste sa vanda caii, dati in grija lui Paraschiv si Nila. Acestia insa se opun si incearca sa fuga, dar taranul afla ca ei vor sa-l jefuiasca si sa-l paraseasca si ii opreste. E momentul in care incepe declinul personal. Spargerea familiei duce la prabusirea lui morala. Scena finala in care, dupa ce, pentru a-si imbuna feciorii Moromete se razbuna pe nevasta, scos din rabdari, loveste pe Paraschiv si Nila cu parul, explicand toata tactica sa, atitudinea fata de realitatile crispante din jur : "- Atata timp cat traiesc eu, ori faceti cum zic eu, ori daca nu, sa plecati. Am muncit si am trudit si am luat pamant ca sa traiti voi bine . De ani de zile ma zbat sa nu vand din el, sa platesc fofciirea fara sa vand, ca sa va ramaie voua intreg, orbilor si salbaticilor la minte . si [] acum sariti la mine ca v-am furat munca voastra ! Bolnavule dupa avere ! O sa-ti manance capul averea, sa tii minte de la mine! "

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Moromete nu e deci setos de pamant, averea nu reprezinta pentru el un scop ci numai un mijloc de a trai in oarecare tihna, cu iluzia, daca nu cu certitudinea independentei. Cand insa Paraschiv si Nila nu inteleg lupta tatalui cu instrumentele puterii statului, jandarmul si receptorul, fug si ei la Bucuresti cu caii. Moromete e nevoit sa vanda mai mult de jumătate din pamant, cumpara alti cai, plateste impozitul funciar, rata la banca si taxa scolara pentru fiul mai mic, Niculaie si incepe o viata noua. Cu toate acestea lucrurile nu mai merg ca altadata cand "timpul se scurgea fara conflicte mari" in Campia Dunarii :

"In urmatorii ani gospodaria taraneasca continua sa se ruineze. Moromete intra intr-o lunga stare depresiva din care n-avea sa fie scos decat de marile zguduiri care se apropiau. Peste trei ani izbucnea cel de-al doilea razboi mondial. Timpul nu mai avea rabdare." Lumina pe care Moromete o descoperea in intamplarile si faptele vietii se stinge, linistea il paraseste, si fara liniste existenta nu mai este o incantare ci o povara. Incercarile celorlalti de a-l atrage in discutiile politice raman fara rezultat. De pe stanoaga podistei -locul vechi de observatie- Moromete vede un drum trist si niste tarani prapaditi care traiesc fara sa stie ca bucuria lor este inselatoare. Cand cineva ii da buna-ziua el nu raspunde. Momentul culminant al acestei crize se desfasoara la hotarul lotului de pamant. Drama nu este de ordin economic, ci moral. Durerea lui Moromete, vine intai, dintr-un simt inalt al paternitatii ranite. Nu faptul de as-i pierde o parte din lot il intuneca, ci ideea de as-i pierde fii si linistea care-l face sa priveasca existenta ca un "spectacol" superior. Gandul prabusirii unei ordini durabile este primit cu o tristete rece. Instrainarea de starea de inocenta in care traise ii pare mai rea decat moartea. Deoarece dorea cu orice pret sa se impace cu fii sai el trece peste oricine si nu lasa pe nimeni din restul familiei sa intervina, astfel scena confruntarii finale este magistral construita. Stapanirea de sine este arma lui Moromete. Pana in ultima clipa el spera sa-si poata recapata fiii porniti pe o cale gresita. Cand acestia, pierzandu-si rabdarea, se revolta pe fete impotriva tatalui, sparg lada si batjocoresc casa in care crescusera, batranul taran vorbeste cu glas bland si sfios, isi cearta nevasta, cere un foc baiatului cel mic, loveste obrazul fetei care vocifereaza si se roaga linistit si senin de fiii care nu vor sa-l mai asculte. Dupa aceasta pregatire inceata, izbucnirea este teribila: Moromete ridica parul si loveste fara crutare, glasul lui devenind un urlat: "-Ne-no-ro-ci-tu-le! Paraschive! Nenorocitele ce esti!".

Corectiunea si discursul nu au nici un efect. Paraschiv si Nila sparg lada de zestre a fetelor, iau bani si covoarele si fug cu caii, amenintand cu o razbunare si mai mare. Moromete bate la poarta lui Tudor Balosu si vinde o parte din pamantul familiei. In ciuda loviturii naprasnice, Moromete ramane "indepartat si nepasator". Lovitura are efect in alt plan. Omul netulburat si ironic paraseste stanoaga podistei, nu mai raspunde la cuvintele de salut si nu mai poate fi auzit povestind nici una din acele intamplari care fermecau prietenii sai din Silistea-Gumesti. Fantezia lui se inchide. Omul creator este invins de omul social. Din Moromete nu mai ramane decat capul de huma facut in timpul unei adunari in poiana lui locan de catre Vasilescu.

Desi cea mai importanta, istoria Morometilor nu acopera toata suprafata romanului. Alte istorii vin sa coloreze viata unui sat de campie in care oamenii, traind sub amenintarea unui timp capricios, continua imperturbabil sa se nasca, sa treaca prin intamplari vesele si triste, si in cele din urma sa

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

moara, lasand locul altora.

O astfel de istorie este si cea familiei Pisica, istorie prezentata de Ilie Moromete la una din adunarile sale in "Poiana lui locan", prin care el isi prezinta calitatile de povestitor, transformand dintr-un adevar obisnuit un "adevar artistic". Astfel ne este prezentata scena treziri din familia Pisica vazuta prin ochii taranului. In acea casa desteptarea era ca la armata, deoarece capul familiei striga cat il tine gura "Desteptarea" iar cel mai mic dintre copii sarea in patul care era cat zece obisnuite si topaia pe spatele celor care inca dormeau. Apoi incepea o harmalaie de nedescris pe care parintii nu se sinchiseau sa o opreasca. Cand Moromete a intrebat de ce nu da in ei, Pisica i-a explicat ca el nu apeleaza la violenta deoarece ar fi galagie si mai mare. Liniste s-a facut cand una dintre fete, la indemnul mamei a tipat, iar apoi toti s-au pus pe treaba.

Pentru a arata simtul de raspundere al copiilor, Marin Preda ni-l prezinta pe Botoghina care, fiind bolnav pleaca la sanatoriu lasand toate grijile pe capul fiului, Vatica Botogina care isi ia rolul in serios, si cel dintai semn de autoritate este glasul "aspru si neinduplecat" cu care isi striga sora. In roman este prezentata si intemeierea unei familii, care insa intampina multe greutati, cea a lui Birica si a Poinei. Prin aceasta prezentare autorul reia tema tanarului taran care se foloseste de fata unui om instarit pentru a pune mana pe avere, insa schimband sensul strategiei si umanizand timpurile. Odata cu rapirea fetei rolul lui Birica se incheie. E pe cale de a se resemna fata de refuzul socrului de a-i da zestre Polinei, insa, intervine, neasteptat, tanara lui femeie care dovedeste o energie extraordinara. Polina nu-i o victima intre avaritia tatalui si lacomia inumana a sotului. Devenind nevasta, insa se trezesc energii nebanuite. Vazand modul hotarat in care conduce ostilitatile intre tata si sot, avem pentru o clipa impresia ca nevasta lui Birica face, structural, parte din familia Marei si a Vitoriei Lipan, cealalta fata a tipologiei traditionale. Polina lupta pentru zestrea ei silindu-l pe Birica sa secere graul de pe pamantul ei. Birica se bate cu socrul, socrul il da in judecata, apoi tinerii isi pornesc singuri o casa din lut, iar casei lui Balosu ii dau foc.

Prin toate aceste exemple putem afirma ca opera "Morometii" a lui Marin Preda ilustreaza toate tipurile de familii dintr-un sat, atat cele fara de griji sau cele ce tocmai se intemeiaza, cat mai ales familia Moromete care este pe pragul destramarii.